

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-eun 2/14-5

R J E Š E N J E

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Lidije Grubić Radaković kao predsjednice vijeća te sudaca dr. sc. Zdenka Konjića i dr. sc. Marina Mrčele kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv tražene osobe J. P., zbog kaznenog djela iz članka 211. u vezi sa člankom 27. Kaznenog zakona Savezne Republike Njemačke, odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i tražene osobe J. P. podnesenim protiv rješenja Županijskog suda u Zagrebu od 8. siječnja 2014., broj KV-EUN-2/14, u sjednici vijeća održanoj 17. siječnja 2014.,

r i j e š i o j e:

Odbijaju se žalbe državnog odvjetnika i tražene osobe J. P. kao neosnovane.

Obrazloženje

Prvostupanjskim rješenjem Županijskog suda u Zagrebu pod toč. I., na temelju članka 29. stavak 4. i 5. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije ("Narodne novine" broj 91/10., 81/13. i 124/13. – dalje u tekstu: ZPSKS-EU) na temelju europskog uhidbenog naloga Generalnog saveznog tužitelja pri Saveznom sudu Savezne Republike Njemačke (broj: ...) odobrena je predaja tražene osobe J. P., sina S., rođenog ... u L. N. s., s prebivalištem u Z., ..., državljanina Republike Hrvatske, radi vođenja kaznenog postupka zbog počinjenja kaznenog djela iz članka 211. u vezi sa člankom 27. Kaznenog zakona Savezne Republike Njemačke, pobliže činjenično opisanog pod točkom I. izreke prvostupanjskog rješenja.

Tražena osoba pristala je da nakon okončanja kaznenog postupka bude vraćena u Republiku Hrvatsku radi izdržavanja izrečene kazne te je uzimajući u obzir načelo specijalnosti, predaja odobrena pod slijedećim uvjetima:

- da se bez dopuštenja Republike Hrvatske protiv J. P. ne smije voditi kazneni postupak niti izvršiti kazna zatvora za drugo kazneno djelo počinjeno prije predaje;

- da bez dopuštenja Republike Hrvatske ne smije biti predan drugoj državi članici radi vođenja kaznenog postupka ili izvršenja kazne zatvora za djela počinjena prije predaje;

- da bez dopuštenja Republike Hrvatske ne smije biti izručen trećoj državi zbog kaznenog progona ili izvršenja kazne zatvora za djela počinjena prije predaje;

- da nakon pravomoćnosti odluke o kaznenoj sankciji bude vraćen u Republiku Hrvatsku radi izvršenja kaznene sankcije.

Istim rješenjem pod točkom II., na temelju članka 26. stavak 3. ZPSKS-EU u vezi sa člankom 98. stavak 2. točka 1. i 7. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 89/11., 91/12., 143/12., 56/13. i 145/13. – dalje u tekstu: ZKP/08) prema traženoj osobi J. P. produljuju se mjere opreza:

- ZABRANE NAPUŠTANJA BORAVIŠTA kojom se traženoj osobi J. P. nalaže zabrana napuštanja područja G. Z. i,

- PRIVREMENO ODUZIMANJE PUTNE ISPRAVE I OSOBNE ISKAZNICE i to putne isprave na ime tražene osobe: J. P., OIB:..., sin S., rođen ..., državljanina RH, s prebivalištem u Z., ..., te osobne iskaznice broj ..., izdane od Policijske uprave Z., a istom mjerom se ujedno zabranjuje i izdavanje putne isprave traženoj osobi.

Na temelju članka 98. stavak 1. ZKP/98 tražena osoba J. P. upozorava se da će mu se u slučaju nepridržavanja izrečenih mjera iste zamijeniti istražnim zatvorom.

Pod točkom III., na temelju članka 35. stavak 1. ZPSKS-EU, predaju tražene osobe J. P. nadležnim tijelima Savezne Republike Njemačke izvršit će Ured S.I.Re.N.E. Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

Protiv tog rješenja žali se državni odvjetnik, zbog povrede zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te predlaže preinačenje prvostupanjskog rješenja sukladno navodima iz žalbe ili njegovo ukidanje i vraćanje na ponovno odlučivanje sudu prvog stupnja.

Žalbu je podnijela i tražena osoba J. P. po branitelju, odvjetniku A. N., zbog povrede Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima država članica Europske unije, a naknadno, prije sjednice vijeća i dopunu žalbe, s prijedlogom da se odbije izvršenje europskog uhiđenog naloga za traženu osobu.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske svojim pisanim podneskom br. KŽ-DO-62/2014 od 15. siječnja 2014. izvijestilo ovaj sud da su izvršili uvid u rješenje Županijskog suda u Zagrebu kao i žalbu nižeg državnog odvjetnika te žalbu tražene osobe J. P..

Žalbe nisu osnovane.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrdio, da u slučaju kada se radi o kaznenom djelu ubojstva (neovisno o pravnoj kvalifikaciji djela u našem Kaznenom zakonu), treba primijeniti odredbu članka 10. ZPSKS-EU. Taj članak određuje da se kod trideset dva kažnjiva djela navedenim u općim kategorijama, koja se nalaze na popisu navedene odredbe, ne ispituje dvostruka kažnjivost. To iz razloga, što je ova zakonska odredba u potpunom suglasju s odredbom člankom 2. stavkom 2. Okvirne odluke Vijeća o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica od ... (...; dalje u tekstu Okvirna odluka). Prema toj odredbi, ako su kaznena djela s popisa kažnjiva u skladu s pravom države članice koja izdaje uhidbeni nalog, propisanom najnižom kaznom zatvora ili oduzimanjem slobode od najmanje tri godine i ako su utvrđena pravom države koja izdaje uhidbeni nalog, u skladu s odredbama Okvirne odluke i bez provjere dvostruke kažnjivosti djela, predstavljaju razlog za predaju osobe na temelju europskog uhidbenog naloga.

Tu je potrebno naglasiti da je ova odredba Okvirne odluke u potpunosti implementirana u odredbu članka 10. ZPSKS-EU, dok je stavak 1. članka 2. Okvirne odluke, unesen u odredbu članka 20. stavak 1. ZPSKS-EU, koja određuje da, osim za djela iz članka 10. ovog Zakona, nadležni sud će izvršiti europski uhidbeni nalog za djelo za koje je u državi izdavanja propisana kazna zatvora u najdužem trajanju od barem jedne godine zatvora ili više ili je donesena pravomoćna presuda kojom je izrečena kazna zatvora ili mjera koja uključuje oduzimanje slobode u trajanju od najmanje četiri mjeseca pod uvjetom da to djelo sadrži bitna obilježja kaznenog djela i prema domaćem pravu, neovisno o zakonskom opisu i pravnoj kvalifikaciji kažnjive radnje navedenim u zaprimljenom nalogu.

Dakle, nema dvojbe da se s izuzetkom članka 10. ZPSKS-EU, odredba članka 20. stavak 1. ZPSKS-EU, kao i odredba članka 2. stavak 1. Okvirne odluke, odnosi na sve ostale kažnjive radnje kod kojih se mora poštovati načelo dvostruke kažnjivosti, a to znači da je djelo kažnjivo prema pravu države u kojoj je osumnjičenik zatečen (zamoljena država, država izvršenja uhidbenog naloga) i države koja ga traži radi vođenja postupka (država moliteljica, država izdavanja uhidbenog naloga), pri čemu je dovoljno da se djela smatraju kaznenima u oba pravna sustava.

Članak 3. Okvirne odluke sadrži razloge za obvezatno neizvršavanje europskog uhidbenog naloga u oba slučaja iz tri izričito navedene osnove: „1. ako je kazneno djelo zbog kojega je izdan uhidbeni nalog predmet amnestije u državi članici izvršenja, a ta je država nadležna za progon kaznenog djela u skladu sa svojim kaznenim pravom; 2. ako je ... tražena osoba pravomoćno osuđena u nekoj državi članici za ista kaznena djela pod uvjetom da je, u slučaju izricanja presude, ta kazna izdržana ili se trenutačno izdržava ili presuda ne može biti izvršena u skladu s pravom države članice u kojoj je presuda izrečena; 3. ako osoba protiv koje je izdan uhidbeni nalog više ne može, zbog svoje dobi kazneno odgovarati za kaznena djela na kojim se temelji uhidbeni nalog u skladu s pravom države izvršiteljice.“

Ta tri obvezatna uvjeta za neizvršavanje uhidbenog naloga unesena su u odredbu o razlozima za odbijanje izvršenja europskog uhidbenog naloga (članak 20. stavak 2. točke 1., 2., 3. i 8. ZPSKS-EU), no pritom su u tu istu odredbu u stavku 2. točke 4., 5., 6. i 7. uneseni kao obvezatni razlozi za neizvršenje neki od fakultativnih razloga za moguće neizvršenje europskog uhidbenog naloga predviđeni u članku 4. Okvirne odluke. Na taj način je i nastupanje zastare kaznenog progona ili izvršenja kazne tražene osobe u domicilnoj državi po domaćem kaznenom pravu postao obligatorni način za neizvršenje uhidbenog naloga, što

sasvim sigurno nije u suprotnosti s Okvirnom odlukom kada se radi o kaznenim djelima kod kojih postoji dvostruka kažnjivost, a na to upućuje i sam tekst članka 20. stavak 2. točka 7. ZPSKS-EU.

Naime, da bi se moglo utvrditi je li nastupila zastara za određeno kazneno djelo u državi izvršiteljici, potrebno je da postoji sudbenost za to kazneno djelo, dakle da se radi od dvostrukoj (dvojnjoj) kažnjivosti između države tražiteljice i države izvršenja uhiđenog naloga, jer je zakonom predviđeni zastarni rok organski vezan za zapriječenu kaznu za određeno kazneno djelo. Dakle, zastara je vezana za kazneno materijalni dio kaznenog prava pa zato, neovisno o okolnosti što se radi o procesnoj nemogućnosti da se nakon proteka određenog vremena provede kazneni postupak ili izvrši kazna, zastara je sastavni dio pojma dvostruke kažnjivosti.

Prema tome, unošenjem zastare kao mogućnosti obvezatnog odbijanja izvršenja europskog uhiđenog naloga u ZPSKS-EU, nije izmijenjen karakter instituta zastare i njegova vezanost za postojanje kaznenog djela i kazne, već je samo kod kaznenih djela kod kojih se primjenjuje načelo dvostruke kažnjivosti, postao osnova za obvezno, a ne fakultativno odbijanje izvršenja uhiđenog naloga.

Tu je potrebno istaknuti da se osnove za obligatorno odbijanje izvršenja uhiđenog naloga predviđene u članku 3. Okvirne odluke odnose na situacije kada postoje pozitivne akcije ili zakonodavca ili izvršne vlasti ili tijela progona ili sudbene vlasti u državi izvršiteljici. Zato se ovi uvjeti za obligatorno neizvršavanje uhiđenog naloga odnose na sva kaznena djela, dakle i ona s popisa u članka 2. stavak 2. Okvirne odluke. Nastup zastare kaznenog progona ili izvršenja kazne je propust ili pogreška da se počinitelja pravovremeno podvrgne kaznenom progonu ili izvršenju kazne na koju je osuđen, kada su Kaznenim zakonom domicilne države od koje se traži izvršenje uhiđenog naloga, predviđena obilježja kaznenog djela za koja je osumnjičen, optužen ili osuđen, dakle kada postoji dvostruka kažnjivost. Upravo zato je njeno postojanje u članku 4. Okvirne odluke predviđeno kao fakultativna mogućnost za neizvršenje europskog uhiđenog naloga, ali isto tako u pojedinim slučajevima i za njegovo izvršenje, ako to zahtijevaju probici kaznenog progona istaknuti u preambuli Okvirne odluke Vijeća.

Važno je istaknuti, da Okvirna odluka Vijeća sadrži primjenu načela uzajamnog priznavanja, koje se temelji na visokoj razini povjerenja između država članica, a to je i rezultiralo, između ostalog, odredbom članka 2. Okvirne odluke o neprimjenjivanju dvostruke kažnjivosti, a koja je primijenjena u ZPSKS-EU.

Slijedom navedenih razloga, žalbe državnog odvjetnika i tražene osobe J. P. odbijene su kao neosnovane.

Iako prigovor o žalbama državnog odvjetnika i tražene osobe o nastupanju zastare za kazneno djelo za koje se traži izdavanje uhiđenog naloga, nije odlučan u odnosu na obrazloženi stav Vrhovnog suda Republike Hrvatske, potrebno je navesti slijedeće. Prema pravnom shvaćanju Vrhovnog suda Republike Hrvatske od 11. studenog 2006., ako apsolutna zastara po prijašnjem zakonu nije nastupila do časa odlučivanja, prosuđuje se po važećem zakonu i u slučaju kada je tim zakonom produljen rok nastupanja zastare. Prema tome, kada se radi o kaznenim djelima kod kojih se uzima u obzir dvostruka kažnjivost, a o takvom

kaznenom djelu se ovdje ne radi, nastupanje relativne zastare ne može biti osnova za odbijanje uhidbenog naloga, već je to isključivo nastupanje apsolutne zastare u trenutku donošenja odluke.

S obzirom na navedeno u odnosu na neprovjeru dvostruke kažnjivosti, ovdje nije odlučan ni žalbeni prigovor tražene osobe J. P. da ne bi imao pošteno suđenje u SR Njemačkoj. Na taj prigovor dani su detaljni razlozi u obrazloženju prvostupanjskog rješenja, pa se u tom dijelu žalitelj upućuje na obrazloženje prvostupanjske odluke, radi izbjegavanja nepotrebnog ponavljanja. Osim toga, potrebno je navesti da prema praksi Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgu izručenje može biti odbijeno ako traženoj osobi u zemlji izdavanja naloga prijeti očigledna uskrata pravičnog suđenja (presuda Ahorugeze protiv Švedske, odlomak 113). Takva očita uskrata prelazi obične nepravilnosti te se mora raditi o teškoj povredi koja dovodi do kršenja načela pravičnog suđenja. Radi li se očiglednoj uskrati procjenjuje se prema strogom testu i žalitelj mora predložiti dokaze koji će utemeljeno dati razloge za vjerovanje da će doći do očite uskrate pravičnog suđenja (ista presuda, odlomak 116).

Žalitelj, ne samo da nije pružio dokaze koji bi osnovano ukazivali na okolnost da bi na suđenju u SR Njemačkoj došlo do očiglednog kršenja načela pravičnog suđenja, već to nije učinjeno niti vjerojatnim. Umjesto toga, žalitelj daje vlastitu ocjenu vjerodostojnosti dokaza iz pravomoćne presude s naglaskom na iskaz jednog svjedoka, pri čemu se poziva na optužni akt protiv tog svjedoka za davanje lažnog iskaza i lažno prijavljivanje, izjavu svjedoka kojom „on povlači svoje iskaze i objašnjava zašto je dao lažan iskaz“ te dva novinska napisa koji govore o (ne)vjerodostojnosti iskaza svjedoka.

Žaliteljevo viđenje (ne)vjerodostojnosti iskaza jednog svjedoka potkrijepljeno dokumentacijom koja nije prošla provjeru svojstvenu dokazivanju u kaznenom postupku nije dostatna niti za vjerojatnost, a kamoli za izvjesnost da bi na suđenju u SR Njemačkoj, na kojem tek trebaju biti izvedeni i ocijenjeni potrebni dokazi, traženoj osobi bilo očigledno uskraćeno pravo na pravično suđenje.

Stoga je prvostupanjski sud, uz ostale razloge koji govore o vjerodostojnosti njemačkog sudbenog sustava, a koje prihvaća i ovaj sud, pravilno zaključio da je prigovor tražene osobe koji se odnosi na „pošteno suđenje“ neosnovan. Žalba takvo utvrđenje prvostupanjskog suda nije dovela u pitanje.

Nadalje, prvostupanjski sud je s pravom odbio „prijedlog opreza radi...za upućivanje upita Europskom sudu pravde u Luxemburgu“. Pritom se s pravom pozvao na članak 220. Ugovora o Europskoj zajednici prema kojem Europski sud pravde tumači pravo Zajednice i Unije razložno zaključivši da nacionalno pravo tumače nacionalni sudovi, a ne Europski sud pravde. Budući da se prijedlog za postavljanje prethodnog pitanja odnosio na tumačenje odredbi ZPSKS-EU kao nacionalnog prava, to je tumačenje pri primjeni tog zakona u isključivoj nadležnosti hrvatskih sudova.

Budući da Vrhovni sud Republike Hrvatske, ispitujući prvostupanjsko rješenje po službenoj dužnosti u skladu s odredbom članka 494. stavak 4. ZKP/11, nije našao da bi rješenje donijelo neovlašteno tijelo ili da bi bila ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavak 1. točka 11. ZKP/11 ili povreda kaznenog zakona na štetu

tražene osobe, to je u skladu s odredbom članka 494. stavak 3. točka 2. ZKP/11 odlučeno kao u izreci.

U Zagrebu 17. siječnja 2014.

Zapisničarka:
Maja Ivanović Stilinović, v.r.

Predsjednica vijeća:
Lidija Grubić Radaković, v.r.